

Nr 233.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående anvisande av medel för bestridande av uppkommande merkostnader för vissa byggnadsföretag vid armén; given Stockholms slott den 16 april 1917.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att för bestridande av uppkommande merkostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén bevilja ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor, att, efter Kungl. Maj:ts beprövande, av arméförvaltningen eller statskontoret förskjutas för att sedermera ersättas av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål eller annan fond, dit köpeskillingarna för nu till lantförsvaret anslagna fastigheter, vilka med riksdagens samtycke försäljas, kunna komma att inflyta.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

J. Åkerman.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 16 april 1917.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÅRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Departementschefen, statsrådet Åkerman, anförde härefter:

»Såsom en följd av 1914 års härordning har riksdagen under de senare åren beviljat anslag för åtskilliga byggnadsföretag för armén, vilka delvis redan äro verkställda men till större delen äro antingen under utförande eller ännu icke påbörjade.

Uti årets statsverksproposition anmälades, att med anledning av den alltjämt pågående stegringen av priserna å byggnadsmaterialier de för ifrågavarande byggnadsföretag före krigsutbrottet beräknade kostnaderna givetvis komme att överskridas. Den för ifrågavarande byggnadsföretag uppkommande kostnadsökningen hade av arméförvaltningen beräknats sålunda:

Anslaget beviljat av riksdagen	Anslaget avsett för	Beviljat anslagsbelopp	Beräknad merkostnad	Anmärkingar.
1915	Ökat stallutrymme vid infanteriet	655,900	164,000	{ Arbetet utfört utan kostnadsökning.
1915	D:o vid kavalleriet	412,800	24,000	
1916	D:o vid artilleriet	56,000	14,000	
1913	{ Förråd för vinterfordon	{ 237,000	22,500	
1915		{ 90,000		
1914 (senare)	{ D:o för andra fordon än vinterfordon m. m.	1,359,000	83,100	{ Av anslaget i dess helhet 1,358,500 kr. äro 372,500 kr. beräknade för inköp av mark.
1914	{ Nya byggnader för Norrbottens regemente....	1,050,000	181,710	
1915				
1915	Byggnader för Norrbottens kavallerikår.....	478,000	150,000	
1914	{ Nya byggnader för Bodens artilleriregemente	692,000	210,000	
1915				
1916	Nya befälsbyggnader vid Vaxholms grenadjärregemente	395,000	140,000	
1916	Förplägnadsanstalt i Östersund	640,000	120,000	
1916	Havremagasin i Stockholm	200,000	38,000	
1915	Nya byggnader för Norrlands artilleriregemente i Östersund	986,000	300,000	
1915	Nytt etablissemang för Svea ingenjörkår ...*)	1,696,000	435,000	{ Beräkning av merkostnaden ej slutförd.
1915	Byggnader för Norrlands ingenjörkår.....	1,884,000	565,000	
1915	Nya byggnader för Bodens ingenjörkår.....	651,000	210,000	
1915	D:o för fästningsingenjörkompanierna	93,000	40,000	
1916	Nytt etablissemang för Fälttelegrafkåren ...	1,998,000	400,000	
1915	Skidförråd.....	461,000	—	
1914 (senare)	{ Vinterförläggning	567,000	10,000	
Summa		—	3,107,310	

*) Därutöver har Kungl. Maj:t anvisat ett belopp av 43,900 kronor.

För täckande av den sålunda uppkommande merkostnaden, 3,107,310 kronor, hemställde arméförvaltningen om anvisande av erforderligt anslag å extra stat för år 1918.

Vid ärendets anmälan inför Kungl. Maj:t den 13 januari 1917 framhöll dåvarande departementschefen, att det på grund av de under nu-

varande förhållanden ständigt fluktuerande materialpriserna vore klart, att den av arméförvaltningen uppgjorda beräkningen av merkostnaderna endast kunde vara approximativ och att någon säkerhet icke funnes för, att byggnadsarbetena skulle kunna fullbordas för det angivna beloppet. Å andra sidan syntes man emellertid även böra räkna med, att i och med krigets upphörande en återgång till mera normala priser kunde komma att ske. Vid sådant förhållande och då det för närvarande icke vore möjligt att med någon tillförlitlighet bedöma, till vilket belopp kostnaderna för ifrågavarande byggnadsföretag komme att uppgå, syntes det lämpligast att fortfarande gå till väga på samma sätt som hittills, nämligen att i varje särskilt fall överlämna åt Kungl. Maj:ts avgörande, huruvida ett entreprenadanbud, som överstege de beräknade kostnaderna, borde antagas eller icke, och att, för den händelse anbudet antoges, av tillgängliga medel förskjuta uppkommande merkostnader för att framdeles anmälas till ersättande. På grund av vad sålunda anförts, ansåg departementschefen något anslag för ifrågavarande ändamål icke då böra av riksdagen äskas.

Uti avgivet utlåtande (nr 4) angående regleringen av utgifterna under riksstatsens fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till lantförsvarsdepartementet, har riksdagens statsutskott under punkten 45 anfört, att utskottet icke kunde ansluta sig till föredragande departementschefens förenämnda uttalande angående gäldandet av uppkommande merkostnader för ifrågavarande byggnadsarbeten. Därigenom skulle, enligt utskottets mening, införas en grundsats beträffande statsregleringen, vars konsekvenser knappast kunde överskådas. Då emellertid en del av byggnadsarbetena redan vore påbörjade, syntes det av departementschefen angivna förfaringssättet böra för dessa särskilda fall få tillämpas, då så av förhållandena oundgängligen påkallades och annan utväg icke utan väsentliga svårigheter och fördyringar kunde anlitas. I fråga åter om de byggnadsföretag, vilka ännu icke påbörjats och vilka ej vore av brådskande natur, borde i varje fall tagas under övervägande, huruvida icke uppskov med hänsyn till för närvarande rådande höga byggnadskostnader kunde äga rum.

Av statsutskottets förevarande uttalande, mot vilket riksdagens kamrar icke framställt någon erinran, framgår, att i sådana fall, där vid företagen prövning enligt de angivna grunderna ett redan påbörjat byggnadsarbete finnes böra fortgå eller ock ett ännu ej påbörjat byggnadsföretag anses böra igångsättas, uppkommande merkostnader skulle få av Kungl. Maj:t förskjutas av tillgängliga medel för att framdeles anmälas till ersättande. Det synes mig emellertid lämpligare, att anslag redan nu för ändamålet av

riksdagen äskas. Då med beaktande av vad statsutskottet anfört endast en del av ifrågavarande byggnadsarbeten torde komma att fortgå eller igångsättas, synes det för ändamålet nu erforderliga beloppet kunna beräknas till omkring 1,000,000 kronor.

Enligt riksdagens beslut äro kostnaderna för ifrågavarande byggnadsföretag avsedda att bestridas genom inkomsten av försäljning av vissa staten tillhöriga, till lantförsvaret anslagna fastigheter i eller invid Stockholm. Det synes mig följdriktigt, att de på grund av dyrtiden uppkommande merkostnaderna bestridas på enahanda sätt. I avvaktan på att tomtförsäljningsmedel bliva för ändamålet tillgängliga, torde det nu erforderliga beloppet, liksom de av riksdagen för år 1918 beviljade byggnadsanslagen, få efter Kungl. Maj:ts beprövande av arméförvaltningen eller statskontoret förskjutas av tillgängliga medel.

Jag får alltså hemställa, det tacktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen

att för bestridande av uppkommande merkostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén bevilja ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor, att, efter Kungl. Maj:ts beprövande, av arméförvaltningen eller statskontoret förskjutas för att sedermera ersättas av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål eller annan fond, dit köpeskillingarna för nu till lantförsvaret anslagna fastigheter, vilka med riksdagens samtycke försäljas, kunna komma att inflyta.»

Till denna departementschefens, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan tacktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Urprotokollet:

Gustaf B. v. Schwerin.